

Bilag 4 Hvidbog over hørings svar til udkast for revision af MBA16 krav til anlæg og mindre byggerier

Indledning

Høringen af udkast til revision af Miljø i Byggeri og Anlæg 2016's krav til anlæg og mindrebyggerier er gennemført i perioden 20.-30. april 2021. I nærværende dokument gengiver og besvarer projektejer, Teknik- og Miljøforvaltningen, de vigtigste bemærkninger fra høringsparterne og der tages på baggrund af en vurdering stilling til eventuelle konsekvenser for projektet.

Der er indkommet i alt fem skriftlige hørings svar fordelt på fire forvaltninger (Økonomiforvaltningen, Børne- og Ung-domsforvaltningen, Socialforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen) og BL 1. kreds – Danmarks Almene Boliger

Forvaltningens stillingtagen til de fremsatte bemærkninger fremgår hhv. af kolonnerne Vurdering og Konsekvens og er indarbejdet i indstillingen.

Den videre proces

Når indstillingen er tiltrådt af Borgerrepræsentationen, orienteres alle der har sendt hørings svar, om beslutningen.

part	emne	Kommentar	Vurdering /konsekvens
BIF	BIF - Beskæftigelse- og Interationsforvaltningen		
BIF	Overordnet	BIF har få byggerier og dermed ikke erfaring med arbejde med miljøkrav	-
BIF	Udvikling	BIF anbefaler, at der overvejes om pavillonbyggeri og ombygninger af lejemål kan omfattes af kommunen miljøkrav. BIF har således bemærket, at der ikke foreligger miljøkrav til pavillonbyggri som kommunen bygger og lejer.	TMF lægger i indstillingen op til at der efter indstilling arbejdes arbejdes med udvikling af krav til pavilloner og 3. mandslejemål. Som del af kommunens grønne indkøbspolitik arbejdes, der løbende med markedsdialog om udvikling af flere miljømækkede produkter. Det kan vurderes om pavillon kan indgå i en kommende markedsdialog.
BL	BL 1. kreds - Danmarks Almene Boliger		
BL	Overordnet	BL vurderer det er unødigt bureaukratisk med krav til mindre renoveringer, da der siden 2016 kun har været to projekter med støtte fra Landsbyggefonden	TMF støtter ikke, at de mindre renoveringer undtages fra kravene. Af mindre projekter har der i perioden 2016-2019, været to projekter med støtte fra Landsbyggefonden og herudover to §100 projekter. Bureaukratiet er reduceret ved at sikre sammenhæng mellem krav til de store og mindre byggerier, og ved at der ikke stilles krav om certificering af de mindre byggerier. Efterkommelse af BL's ønske vil betyde reduktion af kravene i forhold til MBA16.
BL	Økonomi	BL støtter beslutning om anvendelse af DGNB Sølv. BL-præciserer økonomi i et alment byggeri og anfører, at når der stilles krav om DGNB Sølv vil det medfører besparelser på andre områder i et givent byggeri. BL anfører også at der har været en yderst begrænset eksekvering af almene boliger de seneste 10 år.	TMF vurderer ikke, at der BL's kommentar skal medføre ændringer i kravene. For de mindre byggerier stilles der ikke krav om certificering. Her skal 16 udvalgte krav opfyldes. Udgifter ved at opfylde kravene vurderes at svare til udgifter ved at opfyldelse de eksisterende krav i MBA16. Økonomi her burde dermed allerede være indarbejdet i almene projekter.
BL	Drift og opfølgning	BL ønsker at kravene indarbejdes i "TMF Almene Boligers" digitale byggesagssystem.	TMF vil arbejde for at lette den administrative byrde for boligselskaberne som følge af kravene og herunder vil det digetale byggesagssystem AlmenByg blive anvendt.
BL	Drift og opfølgning	BL foreslår at dialogen mellem Københavns Kommune om DGNB, Svanemærket om administrationsgrundlaget henlægges til Byggechefforum.	Administrationsgrundlag vil blive drøftet med byggechefer fra de Almene boligselskaber. TMF og BL har en etableret en mindre følgegruppe i forbindelse med revision af kravene. når de nye krav på plads er TMF enig i at samarbejdet om drift og eksekvering kan flyttes til byggechefgruppen.
BL	Ikrafttrædelse	BL foreslår, at der etableres en overgangsordning for de projekter, som ved ikrafttrædelsestidspunktet allerede har opnået Skema A.	TMF indstiller, at kravene vil gælde for Almene projekter som ved politisk beslutning endnu ikke har opnået skema A. Dette er i overensstemmelse med BL's ønske. MBA16 krav vil dermed forsat være gældende for projekter som har opnået skema A på dette tidspunkt.
BL	Obligatoriske og ikke-obligatoriske krav	I det udarbejdede materiale fra Københavns Kommunes lægges op til en del krav, som vurderes fra sag til sag. Her anbefaler BL 1. kreds at kommunen etablerer et gennemsnitligt administrationsgrundlag, så der sikres konsistens og gennemsnitlighed i kravene på tværs af sager og sagsbehandlere. BL ønsker at der sikres en tidsmæssig effektiv sagsbehandling ved at udarbejde et procesdiagram, der viser alle de involverede parter - og gerne måltal på en samlet tidsramme	TMF er enig med BL i, at der skal etableres et gennemsnitligt administrationsgrundlag. Administrationsgrundlag vil blive udarbejdet i samarbejde med BL, når kravene er vedtaget. Hørings svar fra andre parter har anført at opdeling i obligatoriske og "vurderingskrav" er svær at forstå og kommunikerer. For at øge gennemsnitligheden indstiller TMF indstiller, at alle krav sidestilles og skal opfyldes med undtagelse af krav, som byggeteknik ikke er relevante i et konkret projekt. TMF vil i samarbejdet med BL lægge op til at den Almene bygherre vurderer kravenes relevans i det konkrete byggeri og at dette godkendelsesprocessen indarbejdes i den eksisterende sagsgang i Københavns Kommune for at sikre et tidsmæssigt effektivt sagsforløb.
BL	Krav	BL anfører at det ikke fremgår om KK stiller krav om Auditor på de mindre byggesager	KK stiller ikke krav om auditor og certificering på de mindre byggerier. Det fremgik af høringsbrev og vil blive fremhævet i det endelige kravdokument.
BL	Krav	BL ønsker præciseret at kravene gælder nybyggerier under 20 mio.kr. samt helhedsplaner med Landbyggefondsstøtte	Det fremgår af kravene at de kravene gælder for nybyggerier under 20 mio kr. samt renoveringer i helhedsplaner med støtte fra Landsbyggefonden.
BL	Krav	Krav vedrører DGNB. Der bør udarbejdes krav for projekter der arbejder med Svanemærket	For de mindre byggerier er der alene bliver udarbejdet krav, med med udgangspunkt i DGNB-krav og krav fastlagt af Københavns Kommune til de større byggerier. Da der ikke stilles krav om certificering af de mindre byggerier, vil det således være kunne skabe forvirring og være unødigt ressourcekrævende at fastlægge krav med henvisning til såvel Svanen som DGNB.
BUF	BUF - Børne- og Ungdomsforvaltningen		
BUF	Overordnet	BUF ser positivt på, at der skabes sammenhæng mellem kravene til de større og de mindre byggerier, således, at kravene til de mindre byggerier fastlægges, med udgangspunkt i de 18 specificerede krav, som er fastlagt altid at skulle indgå i certificeringen af de større byggerier. Det ses som en styrke også ved mindre byggerier at benytte krav, der allerede arbejdes efter i byggebranchen.	-
BUF	Økonomi	BUF anfører at det ud fra et økonomisk synspunkt også er væsentligt for BUF, at MBA'en understøtter drift af den færdige bygning og sikring af solid overdragelse til det lokale driftspersonale, som dermed bidrager til at reducere fremtidige driftsudgifter.	Kommentaren her ikke medført ændringer. Med revision af kravene er der netop arbejdet med at øge fokus på driftoptimering og overdragelse til af bygning til driftsperson. Forkus på drift og overdragelse sker gennem kravene om commissioning og vejledning om vedligehold og drift af bygninger og via inddragelse af kommunens proces for Byggeri til Drift udarbejdet af Københavns Ejendomme
BUF	obligatoriske og ikke obligatoriske krav	Det anføres i høringskravet: " Det fastlægges at nogle krav altid skal opfyldes, mens bygherre for de øvrige krav vurderer om kravet eller dele af kravet er relevant i det konkrete byggeri." Generelt forventer BUF naturligvis, at relevansen af de enkelte krav, til en hver tid vurderes ud fra den funktion, der bygges/renoveres.	Opdeling af kravene i obligatoriske krav og krav som skal vurderes i de enkelte byggeprojekter fjernes som følge af hørings svar fra flere parter. Alle krav vil dermed i det enkelte projekt blive vurderet ud fra byggeteknik relevans og dermed også, som efterspurgt af BUF, ud fra den funktion, der bygges/renoveres.
BUF	Krav	BUF ønsker, at deres behov for, at de fysiske rammer, understøtter optimal læring, sundhed og trivsel for børnene ikke tilsidesættes. BUF peger i den forbindelse særligt på følgende af de fastlagte krav: <ul style="list-style-type: none"> Bygningens fleksibilitet, for at en bygning let kan tilpasses ændrede krav, og have en positiv indvirkning på brugernes accept, bygningens levetid og levetidsomkostningerne (ECO2.1) Rengøringsvenlighed, for at holde driftsomkostningerne til rengøring og vedligehold så lave som muligt, samtidigt med at de anvendte materialer opnår en lang levetid (TEC1.5) Vejledning om vedligehold brug af bygningen, for at lette driften af bygningen f.eks. i forhold til vedligeholdelse af flader og drift af tekniske anlæg i bygningen (PRO1.5) Commissioning, som sikrer, at bygningens energiforbrug holdes nede på det forventede niveau og at bygherrens oprindelige krav til f.eks. indeklima og andre væsentlige funktioner opfyldes når bygningen tages i brug, og i den videre drift af bygningen (TEC1.7 – indgår som PRO2.3 i KK's skemaer) 	Behovet for at fysiske rammer ønskes at understøtte optimal læring, har ikke medført ændringer. BUF-byggerier udføres af ØKF, Byggeri København med BUF som bestiller. BUF vurderer at særligt 3 af de fastlagte krav (1. Bygnings fleksibilitet, 2 rengøringsvenlighed og 3 Commissioning) understøtter deres behov for fysiske rammer der understøtter optimal læring, sundhed og trivsel for børnene. Med kravene vil disse hensyn netop indgå i krav til byggerierne.
BUF	Krav	BUF peger på at andre aspekter fra DGNB-standarden, end de direkte miljørelaterede, der også bør prioriteres, da de har væsentlig betydning for børnenes trivsel. Det handler særligt om de kriterier, der omhandler social kvalitet, herunder kriterier for f.eks.: <ul style="list-style-type: none"> Indeklima: Termisk komfort, Indendørsluftkvalitet, visuel komfort, brugernes mulighed for styring af inde klima, hvilket har dokumenteret effekt for børnenes læring, sundhed og trivsel (SOC1.1 – I KK's skemaer delvis omfattet af KK.MILJØ2.1)) Kvalitet af udearealer, for at give flest mulige adgang til en bred vifte af udemiljøer med en udformning af høj kvalitet (SOC1.6) 	Kommentaren om krav, som ikke er direkte miljørelaterede, har ikke medført ændringer. Revision af MBA-kravene til de mindre byggerier stilles med udgangspunkt i, at de bidrager til miljødagsordenen. BUF kan i anden sammenhæng arbejde med at stille krav på andre områder, som er vigtige for børnenes trivsel. Miljø- og trivselsvilkår spiller dog ofte sammen. I kravrevisionen stilles der således følgende krav, der bidrager til BUFs ønsker om godt indeklima og udearealer: vejledning om vedligehold og brug af bygninger, commissioning - energi- og vandforbrug, indeklima og energidesign, miljøfarlige stoffer, drikkevandsforbrug og spildevandsudledning og biodiversitet på matirklen - bynatur.
KFF	KFF - Kultur- og Fritidsforvaltningen		
KFF	Overordnet	Kultur- og Fritidsforvaltningen støtter op om de reviderede miljøkrav til anlæg og mindre byggerier under 20 mio. kr.	-

KFF	Overordnet	Kultur- og Fritidsforvaltningen bemærker, at det i denne forbindelse forventes, at brugernes krav til funktioner stadig prioriteres højt i byggerierne.	Byggeri København og KEID har værktøjer og processer som skal sikre prioritering af brugernes krav til funktion, som der arbejdes med sideløbende med miljøkravene.
KFF	Drift og opfølgning	Kultur- og Fritidsforvaltningen efterspørger et overblik over værktøjer og vejledninger til, hvordan de nye dokumenter kan anvendes og hermed hvordan de nye krav kan/skal implementeres i projekterne. Ligeledes efterspørges systemer til dokumentation af, at de nye miljøkrav overholdes i anlæg- og byggeprojekter	TMF har efter høringen med input fra KEID og Byggeri København arbejdet med udvikling af værktøjer til drift og dokumentation, som fremgår af kravene. Som bidrag til at sikre at kravene opfyldes, indstilles at der årligt følges op på fremdrift og resultater i arbejdet med kravene.
KFF	Drift og opfølgning	KFF anfører at brug af miljøkrav til håndværkerudvalgte forudsætter, at Københavns Ejendomme og Indkøb har sikret, at miljøkravene er indarbejdet i de indgåede rammeaftaler.	KEID har deltaget i arbejdet med fastlæggelse af kravene og er dermed opmærksom på at der ligger en opgave med at få de nye krav indarbejdet i kommende rammeaftaler. Dette er en opgave der i øvrigt ligger for samtlige de områder, som omfattes af reviderede krav.
KFF	Krav	KFF spørger ind til beløbsgrænse for omfattende renoveringer i Bilag til Energiopdatering ved omfattende renoveringer	Bilag til Energirenoveringer ved omfattende renoveringer - metodebeskrivelse er efter høring ændret, så ordet omfattende er udtaget. Kravet vil som udgangspunkt gælde alle renoveringer, idet det dog kan bortfalde, hvis bygherren af byggetekniske årsager vurderer, at kravet ikke er relevant i et konkret byggeprojekt.
SOF	SOF Socialforvaltningen		
SOF	Overordnet	Overordnet velkommer SOF revisionen af miljøkrav for mindre byggerier, og nikker godkendende til fremsendte materiale. Som forvaltning bakker vi op om dette ambitiøse og pragmatiske fokus på miljøkrav. SOF ser positivt på, at nogle af kravene kan vurderes i den enkelte sag. Vi forventer, at denne fleksibilitet giver sig til udtryk i, at mindre byggerier samt renoveringsprojekter udvælger parametre, hvor det giver mening at leve op til miljøkravene.	-
SOF	Drift og opfølgning	Hvordan driftes miljøkravene fremadrettet? Kravene skal nødtigt ende med blot at være en skrivebordsøvelse, men rent faktisk integreres i vores mindre byggerier. SOF mener, at der mangler en procesbeskrivelse af, hvordan kravene overholdes i praksis. En procesbeskrivelse, der er let tilgængelig, og formår at gøre datasættet direkte implementerbart.	TMF har efter høringen med input fra KEID og Byggeri København arbejdet med udvikling af værktøjer til drift og dokumentation, som fremgår af kravkataloget. Det indstilles at der årligt følges op på fremdrift og resultater i arbejdet med kravene.
SOF	Økonomi	Hvordan påvirkes økonomien i mindre byggerier af revisionen? Hvad vil det koste at få en rådgiver på projekterne, og er der en minimumsgrænse for, hvornår den økonomiske konsekvens overstiger selve projektets nettoøkonomi (dvs. minus rådgiverudgifter mm.). I SOF har vi nogle relativt små renoveringsprojekter, det kan være et køkken/bad mm. i en borgers lejlighed. For sådanne meget små projekter, som ikke er lagt op til budgetforhandlinger, men selvfinansieret af forvaltningen, kan disse miljøkrav have relativt store økonomiske konsekvenser end ved større projekter. Hvis de økonomiske konsekvenser vil have mærkbar betydning for et sådant projekt, vil incitamentet til at prioritere miljøkravene mindskes. Derfor bør der være en grad af sammenhæng mellem økonomi og projektets størrelse.	Økonomien ved opfyldelse af de 18 krav er vurderet i bilag 3. Heraf fremgår at kravene kan opfyldes indenfor samme ramme blev vurderet for kravene i MBA16. For de meget små renoveringer som SOF beskriver med alene renovering af et køkken/bad vurderes det umiddelbart at byggetekniske relevante krav kun vil opfatte krav til miljøfarlige stoffer, evt bæredygtigt træ, sortering og bortskaffelse af byggeaffald, affaldssorteringsplads i et køkken og evt. installation af vandmåler.
SOF	Krav	1) SOF foreslår, at der bør stilles krav til opsætning af bi-målere til el, vand og varme i flerbrugerejendomme, hvis det ikke allerede er et krav. 2) Hvis det ikke allerede er et krav, foreslår SOF, at der bør stilles krav til fleksibilitet i fx ventilationsanlæg da brugen af bygningen jævnligt skifter i KK.	SOF's ønske om krav til bimålere og fleksibilitet i fx ventiltionsanlæg indgår i de revidere krav.
SOF	Krav	Kildesortering i boliger: 1) SOF mener, at der bør stilles krav til, at elektronikaffald skal være overdækket (det er det ikke alle steder) 2) Punkt 13: Det uklart under dette punkt, om der menes kildesortering inde eller ude. SOF mener, at der bør stilles krav til, at der skal være plads indendørs til kildesortering i kommunale erhvervsjendomme – ikke kun beboelse 3) SOF foreslår, at kravene til kildesortering udvides, således der installeres kildesorteringsbeholdere i renoverede samt mindre byggerier, så institutionerne ikke selv skal gøre det efterfølgende. Dette krav gør sig gældende for byggerier <20 mio. kr., og her ser SOF gerne, at dette ligeledes stilles som krav til i mindre byggerier.	1) Krav om overdækning af elektronikaffald indgår i kravet 2) Kravet gælder kommunale institutioner 3) Kravet om kildesortering gælder også små renoveringer og mindre institutioner. Det gælder alle byggerier mindre end 20 mio. kr
SOF	Krav	Energiopdatering ved omfattende renovering: 1) 1:2 Planlægningsfase Byggeprogram: Energirenovering må ikke fornægtes bygninger, hvor der ikke ændres brug. SOF foreslår at det indskrives i bilaget, at på trods af uændret brug af bygningen, bør energirenovering stadig være en del af byggeprogrammet* 2) 1:2 Planlægningsfase Byggeprogram: Energirenovering må ikke være afhængig af totaløkonomien i byggeriet. SOF foreslår at det indskrives i bilaget, at energirenoveringen ikke bør betragtes ud fra dispositionsforslagets totaløkonomi* * Under dispositionsforslaget og i byggeprocessen bliver energirenoveringen prioriteret ud fra en totaløkonomisk betragtning i hele projektet. Dette giver bygherre mulighed for at afvise energirenovering på dette grundlag uden hensyn til den kommende driftsudgift. 3) Det samme gør sig gældende ved renoveringer af bygninger der ikke ændrer brug. Her kan bygherren benytte BR18 til at undlade at energirenovere. Energirenovering bør være adskilt fra selve byggeprocessen. Altså bør der være en helt adskilt gruppe, der tager sig af energirenoveringen med egne anlægsmidler, der så kobles på byggeprocessen. På det grundlag kan det vurderes, hvilke tiltag der skal udføres eller ej.	Der ændres ikke i energioptimeringskravet. SOF's ønsker vurderes at kunne indeholdes i de eksisterende krav. 1) Krav omfatter også bygninger, hvor der ikke ændres brug. 2) Ved byggier som Byggeri København står for, vil svarende til minimum 3% af entreprisensum. Det er ikke umiddelbart knyttet til en totaløkonomi-beregning andet end at rentabilitetsberegningerne er grundlag for prioritering. 3) Kravet om energirenovering ligger ud over BR18. Dermed kan henvisning til BR18 ikke anvendes til ikke at arbejde med energirenovering.
SOF	Krav	Indeklima og energidesign: 1) SOF mener, at indeklimaforudsætningen skal hvile på fuld personbelastning på alle stuer, fremfor på brugsadfærd. 2) Indeklimaforudsætningen må ikke hvile på en samdriftsfaktor. 3) Virkemidler (solafskærmende glas): Vi ønsker ikke passive eller indvendige solafskærmning kun udvendige typer	Kravene er lavet med udgangspunkt i branchevejledningen og processen kan justeres ift. det konkrete byggeprojekt så det tilpasses til fx et botilbud under SOF og herunder kan type af solafskærmning afklares.
SOF	Krav	Kildesortering i institutioner: Der er ikke stillet krav til affaldssortering i institutioner. Kommunale institutioner bliver også etableret i almene boligbyggerier af og til, og bliver dermed en flerbrugerejendom, hvor der også skal sorteres som erhverv. SOF mener, at der bør stilles krav til affaldssortering i institutioner, uanset lejerforhold.	Der er ikke indsat krav til institutioner for Almene boliger. Krav om sortering i kommunale institutioner, som etableres i almene byggerier kan håndteres i den enkelte sag. Krav formuleret i kravene til Københavns Kommunes egne byggerier kan anvendes i disse sager.
ØKF	ØKF - Økonomiforvaltningen		
ØKF	Overordnet	Økonomiforvaltningen har haft vanskeligt ved at vurdere kravene da materialet er for uoverskueligt, og kravene ikke er beskrevet til fulde i et forståeligt sprog. Ligeledes fremgår det ikke af kravene, hvilken dokumentation der kræves, som kan have betydning for om kravet f.eks. vurderes at blive fordyrende. Alene på den baggrund er det vanskeligt at vurdere, hvilken betydning det enkelte krav vil have for byggesagerne samt kravenes relevans. ØKF vurderer ikke at det bør være nødvendigt at slå op i DGNB-manualen, for at forstå kravenes indhold og ønske en vejledning til kravdokumentet, der f.eks. forklarer den anvendte nummerering, kravoverskrifterne og eventuelle underoverskrifter mv.	Kravformulering, dokumentation og henvisning til DGNBmanual har været drøftet med ØKF (KEID). Drøftelserne har medført rettelser og udbygninger af kravtekster og henvisninger til DGNB og dokumentationskrav. Med de rettelser kan kravene accepteres af ØKF.
ØKF	Overordnet	Økonomiforvaltningen er, hvad angår byggeprojekterne i Byggeri København, enige i, at der som udgangspunkt gælder de samme krav for byggerier, som skal certificeres som for byggerier, der ikke skal certificeres. Vurderingen af relevansen af kravene vil ske i de enkelte byggeprojekter. Byggeri København vil gennemføre denne vurdering og på den baggrund igangsætte arbejdet med kravene i byggeprojektet.	Det er i høringsperioden aftalt at Byggeri Københavns for de mindre byggerier vil anvende samme værktøj/kravformulering, som udviklet for de større byggerier - dette for at reducere Byggeri Københavns administration. KEID's byggerier er typisk mindre. KEID har dermed ikke erfaring med certificering af større byggerier. For at reducere administration hos KEID er der udarbejdet et uddybet krav sæt, hvor henvisninger til DGNB er uddybet.
ØKF	Overordnet	[Vedr. Håndværkerudvalgte] Følgende kommentar tager udgangspunkt i concernarbejdet om entreprisekategorier som KEID gennemfører for alle kommunens forvaltninger. KEID ønsker, at det bliver defineret, hvornår de forskellige krav og krav-sæt skal indføres i de forskellige entreprisekategorier. For eksempel er PRO2.1.1.1.1. i Miljøkrav 2021 mindre byggerier – Håndværkerudvalgte målrettede håndværkerudvalgte, men kan også være et relevant krav at stille på andre rammeaftaler for fagentreprises. Der kan også være krav, der er defineret i Miljøkrav 2021 mindre byggerier – KEID, der vil være relevante for visse fagentreprises. Det er derfor vigtigt, at det bliver defineret og præciseret hvilke krav, der gælder for de forskellige mindre entreprises, for at sikre indførelsen af kravene. Hvis kravene ikke indføres som en del af rammeaftalerne og i stedet skal indføres på opgaveniveau, vil det være en risiko for at kravene slet ikke tages med. KEID ønsker derudover, at der udarbejdes en vejledning, som kan vedlægges udbudsmaterialet til rammeaftaler fremadrettet.	Der er ikke udarbejdet krav sæt for KIED's entreprisekategorier. Siden høringen har mulighed for udarbejdelse af krav koblet til entreprisekataloger været drøftet. ØKF og TMF er enige om, at kravene til henholdsvis Københavns Kommunes byggerier og til håndværkerudvalgte, kan anvendes til fastlæggelse af krav i de enkelte entreprises. Der er i høringsperioden udviklet et værktøj til valg af relevante krav, som kan anvendes ved entreprisudbud.

ØKF	Drift og opfølgning	Økonomiforvaltningen konstaterer, at høringen primært handler om indholdet i kravene og ikke om implementering og drift. Økonomiforvaltningen gør opmærksom på, at det er vigtigt, at der er afsat de rigtige og tilstrækkelige ressourcer til at implementere og drifte de nye krav.	Der sættes ikke ekstra ressourcer af til drift af de nye krav. Tilsvarende driften af MBA16 kravene forventes driften indarbejdet i de generelle ressourcer i de omfattede forvaltninger. TMF er enig i at drift af miljøkrav er vigtig. Der indstilles årlig opfølgning på brug af kravene for at styke fokus på driften.
ØKF	Drift og opfølgning	Økonomiforvaltningen ønsker, at Byggeri København, i driften af kravene har en løbende tæt dialog med Teknik- og Miljøforvaltningen om, hvordan kravene bliver håndteret på den rigtige måde, og hvis det er nødvendigt, at kravkataloget kan tilpasses, så det i højere grad er anvendeligt i praksis i Byggeri København.	ØKF
ØKF	Drift og opfølgning	[Vedr. Håndværkerydelser] Økonomiforvaltningen ønsker, at akutte sager skal kunne fravige miljøkravene. Akutte sager kan f.eks. defineres som tilfælde, hvor der vil ske yderligere skade, hvis opgaven ikke bliver udført. Der skal desuden være opmærksom på, hvis miljøkravene indebærer en uforholdsmæssig udgift og administrative ressourcer, der vil skulle bruges på efterlevelse af kravene fremfor på opgaveløsningen. Det er vigtigt, at der bliver taget højde for dette i det efterfølgende arbejde om, hvordan kravene og dokumentationen kontrolleres.	TMF vurderer ikke, at akutte sager generelt skal undtages miljøkrav. For at imødegå ØKF er det indført i indstillingen, at miljøkrav i særlige tilfælde kan frafaldes efter aftale med TMF. Krav til håndværkerydelser vil blive indarbejdet i Rameaftaler. Håndværkerne bør demed være generelt bekendt med, fx hvilke materialer de kan/ikke kan anvende, når de arbejder for Københavns Kommune. Denne viden kan anvendes i akutte sager.
ØKF	Økonomi	Der står følgende i udbudsbrevet: "Udgifterne ved de nye krav vurderes umiddelbart at være på niveau med udgifter til MBA-16 krav. For krav til byggerier arbejdes i samarbejde med Byggeri København på at udbygge denne vurdering. For anlægsprojekter vil udgifter til de nye krav blive vurderet frem mod indstillingen. Vurdering af de økonomiske omkostninger vil indgå i den politiske behandling af kravrevisionen." Økonomiforvaltningen gør opmærksom på, at resultatet af vurderingen af de økonomiske konsekvenser ikke kan nå at indgå som svar i denne høring. Økonomiforvaltningen ser frem til i dialog med Teknik- og Miljøforvaltningen at fastlægge og eventuelt justere på antal af krav i krav-kataloget i forbindelse med udarbejdelse af indstillingen til TMU som følge af vurderingen af økonomien til overholdelse af kravene.	Økonomien ved opfyldelse af de 18 krav er vurderet i bilag 3, som efter høringen er udarbejdet af ØKF i samarbejde med TMF. Af bilaget fremgår at kravene vil kunne opfyldes indenfor samme ramme blev vurderet for kravene i MBA16.
ØKF	Økonomi og drift	Økonomiforvaltningen mener, at der er stor usikkerhed forbundet med den administrative udgift som miljøkravene kan medfølge, fordi der endnu ikke er udarbejdet forslag til, hvordan miljøkravene skal driftes og kontrolleres. For eksempel vurderer Økonomiforvaltningen, hvis der skal laves en kontrol af kravefterlevelsen og dokumentation, at det vil være forbundet med en administrativ omkostning, der ikke har været med MBA2016. I forlængelse heraf mener Økonomiforvaltningen desuden, at kontrol af kravefterlevelsen er vigtig, for at sikre, at kravene overholdes og dermed sikrer miljø for pengene i kommunens byggerier. Der er stor risiko for, at Økonomiforvaltningens leverandører skal bruge for lang tid, på at sætte sig ind i materiale før det bliver tydeligt, hvad kravet går ud på. Konsekvensen heraf vil være en fordyrelse af Økonomiforvaltningens projekter i form af byggepriser og administrative ressourcer. En anden konsekvens kan være, at kravene i sidste ende ikke efterleves da medarbejderne vil have vanskeligt ved at gennemskue hvilke krav der er, og hvordan det sikres at kravene efterleves. Dokumentation kan være bekosteligt for byggeprojekter særligt for mindre projekter. Økonomiforvaltningen foreslår, at krav om dokumentation for mindre byggerier bliver mindre omfattende end dokumentationskravene, der stilles for større byggerier.	TMF har efter høringen med input fra KEID og Byggeri København arbejdet med udvikling af værktøjer til drift og dokumentation, som fremgår af kravene. Med dette er der søgt skabt værktøjer som reducerer tidsforbrug og samtidig sikrer at kravene reelt overholdes.
ØKF	Krav	Byggeplads/byggeproces - byggeaffald: [KEID] Hvad er der for krav til dokumentation? Fx står der i DGNB under dokumentation inspektionskontrol og affaldsregnskab, hvad betyder det? Går det udover lovgivningen? [KEID] Da kravet er uoverskueligt og ikke tydeligt formuleret, hvad der kravstilles, ønsker KEID en tydeligt kravformulering før kravet kan godkendes. PRO2.1.1.1.: skal omformuleres og uddybes PRO2.1.1.1.1.: Er kravet ikke allerede en del af PSS i regi af AB systemet? PRO2.1.1.2.: skal omformuleres og uddybes. PRO2.1.1.3.: skal omformuleres og uddybes. PRO2.1.KK.1.: På hvilken måde adskiller dette krav sig fra ovenstående krav? PRO2.1.KK.2.: Det skal fremgå tydeligt, hvad der skal kontrolleres ved renhedstest, dvs. kravet skal uddybes. Afhængig af hvad kravet omfatter, er der tvivl om kravet kan godkendes. PRO2.1.KK.3.:ok	Der har siden høringen været en proces, hvor kravene er gennemarbejdet i samarbejde med ØKF/KEID. Dette er indarbejdet i kravene.
ØKF	Obligatoriske og ikke obligatoriske krav	Der fremgår følgende af høringsbrevet: "Det fastlægges at nogle krav altid skal opfyldes, mens bygherre for de øvrige krav vurderer om kravet eller dele af kravet er relevant i det konkrete byggeri. Kravene samt krav til opfyldelse fremgår i kravdokumenterne." Økonomiforvaltningen foreslår, at denne opdeling af kravene udgår, og at alle krav screenes for, om de er relevante for byggesagen i forhold til det byggetekniske indhold. Hvis de er relevante byggetekniske, skal kravet indgå i projektet.	Opdeling af kravene i obligatoriske krav og krav som skal vurderes i de enkelte byggeprojekter fjernes. TMF er således enig i at opdelingen ikke er hensigtsmæssig og at man i de mindre byggerier som kravene omfatter, altid vil skulle screene alle kravene og vurdere om de er relevante i et konkret byggeprojekt. Herved sikres fx at krav om jordforurening ikke medtages ved en vinduesudskiftning. Og omvendt holdes der fast i at det ikke er muligt at fravige krav, hvis kravet vurderes byggetekniske at kunne gennemføres i den planlagte opgave.
ØKF	Krav	Overflødige krav Økonomiforvaltningen mener, at miljøkravene skal være krav, der er defineret for Københavns Kommunes projekter, som ikke fremgår i andre bestemmelser. Der er flere krav i det fremsendte materiale, der er lov-bestemmelser i f.eks. Bygningsreglementet som Økonomiforvaltningen ikke mener er nødvendige at gentage i kommunens miljøkrav, som også er dogmet i MBA2016.	Lovkrav er taget ud af kravene. TMF er således enig i at de fastlagte krav skal være krav der ligger ud over lovgivning. Der er dog forsat krav om dokumentation, hvor der henvises til at krav i bygningsreglementet. Dette er forsat krav der ligger ud over lovgivningen.
ØKF	Krav	Commissioning - Energi- og vandforbrug: [KEID] Generelt, hvis dette krav står i BR18 skal det ikke også være et miljøkrav PRO2.3.1.1.: funktionstest er et BR 18 krav. Performancetest er ikke. Det skal være muligt at fravælge performancetest, men stadig kræve funktionstest. Tekst uddybes PRO2.3.1.1.1.: Dette krav står under metode i DGNB materialet, og kan svært at finde, hvis man ikke har forudgående kendskab til DGNB. Det skal sikres at det følger vores plan for overvågning. Alle "anlægsdele"? Det er jo bare lovkrav. PRO2.3.KK.1.: Første afsnit: er der behov for at kigge på formuleringen, da det kan forstås som om at der skal måles under byggesagen. Derudover bør der henvises til KK's krav i TBS-dokumentet BI-1802 med bilag.	Der har siden høringen været en proces hvor kravene er gennemarbejdet i samarbejde med ØKF/KEID. Dette er indarbejdet i kravene.
ØKF	Krav	Vejledning om vedligehold og brug af bygningen [KEID] skal omformuleres. Ok til kravet første del af kravet. Jf. metode i DGNB, krav om dokumentation, skal der udarbejdes en detaljeret drifts- og vedligeholdelsesplan ihht. den frivillige bæredygtighedsklasse - dokumentation for D&V skal følge KK's retningslinjer. Det andet krav er vanskeligt at vurdere. Det skal være muligt at vælge om et eller flere krav skal gælde [KEID] skal omformuleres/skrives fuldt inkl. metodebeskrivelse i DGNB der beskriver at materiale skal opdateres i overensstemmelse med FRI/Par ydelsesbeskrivelse "som udført" niveau 3. Ok til begge krav. Det skal være muligt at vælge om et eller flere krav skal gælde. [KEID] IKT krav og BtD krav skal skilles ad. Det er få sager i KEID, der har BtD. Istedet kan det præciseres, at der skal udføres en driftsinstruktion (mundtlig) som skal sikres bliver passende udført når relevant. Derudover bør aftalen for hvornår IKT skal benyttes tjekkes.	Der har siden høringen været en proces hvor kravene er gennemarbejdet i samarbejde med ØKF/KEID. Dette er indarbejdet i kravene.